

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Utlösen av investeringar i anslutning till Stockholmsförsöket

Föredragande landstingsråd: Chris Heister

Ärendet

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelses förslag om utlösen av investeringar.

I och med att den utökade trafiken upphörde vid årsskiftet ska även alla genomförda investeringar, såsom depåer, infartsparkeringar och utrustning, avvecklas. Investeringarna har uteslutande finansierats av staten men enligt avtalet med staten har SL rätt att lösa sådana investeringar till restvärdet enligt tillämpade avskrivningsprinciper.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna Storstockholms Lokaltrafiks utlösen av investeringar från den utökade trafiken avseende depåer i enlighet med beslut i AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse inom ramen för SL:s budget.

Då SL-resandet har varit fortsatt mycket stort även efter avslutat försök med trängselskatter är investeringarna nödvändiga för att klara en utbyggd kollektivtrafik.

Beslutet möjliggör för SL att slutföra förhandlingarna med staten om utlösen av investeringar i anslutning till Stockholmsförsöket, och därmed säkerställa en utökad kapacitet i kollektivtrafiken. Investeringarna sker inom ramen för SL:s budget.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 14 februari 2007.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 20 februari 2007.

S-, v- och mp-ledamöterna antecknade följande särskilda uttalande:

”Det är synnerligen angeläget att investeringarna under Stockholmsförsöket tas tillvara. Ett beslut är därför viktigt och nödvändigt inför AB SLs förhandlingar med staten.

Däremot är det ytterst otillfredsställande och anmärkningsvärt att landstingsstyrelsens förvaltning inte getts möjlighet att ta del av AB SLs fullständiga underlag i form av närmare beräkningar av belopp, resultatpåverkan, investeringskalkyl etcetera. Det borde vara en självklarhet och en förutsättning för ett väl berett beslut att förvaltningen är betrodd att hantera även känslig information av detta slag. Ytterst ansvarig för detta missförhållande är föredragande landstingsråd.”

Ärendet och dess beredning

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse har den 23 januari 2007 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att till Stockholms läns landsting för ställningstagande översända frågan om AB SL:s utlösen av investeringar från den utökade trafiken avseende depåer.

SL-förvaltningens tjänsteutlåtande den 17 januari 2007 (bilaga) bifogas.

Investeringskalkylen har bilagts Statens avtal med SL, vilket avtal tidigare har godkänts av landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting. Avtalet mellan Staten och SL tecknades den 8 juli 2004 jämte ett tilläggsavtal av den 30 juni 2005, också det godkänt av landstingsfullmäktige.

Ärendet har remitterats till landstingsdirektören.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 7 februari 2007 anfört att ärendet avser beslut i styrelsen för SL AB av den 23 januari 2007 att översända frågan om AB SL:s utlösen av investeringar från den utökade trafiken avseende depåer, BussPC- och BussCom-materiel samt infarts-

parkeringar upp till ett sammantaget belopp om drygt 100 mkr till Stockholms läns landsting för ställningstagande. Enligt reglerna för landstingets investeringsprocess tas beslut om trafikinvesteringar över 25 miljoner kronor av landstingsfullmäktige.

Då de underlag som behövs för prövning av den aktuella investeringen inte har kunnat levereras överlämnas ärendet från förvaltningen utan eget ställningstagande.

Bilaga

SL-förvaltningens tjänsteutlåtande

Bakgrund

SL och svenska staten har under åren 2004 och 2005 ingått avtal om finansiering av utökad trafik i samband med det s. k. Stockholmsförsöket. För närvarande slutförhandlar parterna angående avvecklingen efter försöket.

I och med att den utökade trafiken upphörde vid årsskiftet ska även alla genomförda investeringar, såsom depåer, infartsparkeringar och utrustning, avvecklas. Investeringarna har uteslutande finansierats av staten men enligt avtalet med staten har SL rätt att lösa sådana investeringar till restvärdet enligt tillämpade avskrivningsprinciper.¹

Vidare ska SL:s – med anledning av försöket – ökade biljettintäkter beräknas och avräknas från de kostnader SL haft för försöket.

SLs styrelse har den 19 december 2006 beslutat dels att ge VD i uppdrag att förhandla med staten och utlösa investeringar avseende vissa depåer m.m. upp till en kostnad motsvarande restvärdet enligt tillämpade avskrivningsregler (beräknat till 66,1 miljoner kr), dels att godkänna en ekonomisk reglering mellan SL och staten avseende återföring av biljettintäkter upp till ett belopp om 63 miljoner kr för perioden augusti 2005 – juli 2006. Beslutsunderlagen bifogas som bilaga 1 och 2.

Som framgår av nedanstående föreslås SLs styrelse nu att även investeringar i BussPc- och BussCom-materiel samt infartsparkeringar ska lösas från staten till deras restvärde. Vidare föreslås nedan en ekonomisk reglering mellan SL och staten avseende återföring av biljettintäkter för perioden augusti - december 2006.

Även om avtalet med staten styr principerna för hur avvecklingen ska regleras är de däri ingående komponenterna många, vilket gör det svårt att förutse det slutliga förhandlingsresultatet. Ärendet har även hemligmarkerats med hänsyn till att det finns visst utrymme för tolkning och att SLs närmare beräkningar av belopp och procentsatser i detta skede av förhandlingarna kan vara känsliga uppgifter. Rättigheten för SL att av staten till restvärdet

¹ I det fall SL inte är intresserat av att köpa utrustningen, ska den avyttras på öppna marknaden. Sådana investeringar som inte går att försälja övertar SL utan kostnad.

lösa de investeringar som är angelägna och som omfattas av detta förslag är dock klarlagd.

BussPc- och BussCom-materiel

Behovsanalys

Under 2004 och 2005 genomfördes investeringar i BussPc- och BussCom-materiel för att utrusta de 197 bussar som införskaffats med anledning av Stockholmsförsöket. Förutom fordonsburen utrustning uppgraderades systemets nätdel för att klara det större kapacitetsuttaget det innebär att tillföra systemet 197 nya bussar.

SL-resandet har varit fortsatt mycket stort efter avslutat Stockholmsförsök, samtidigt som den statliga finansieringen av den utökade trafiken upphörde per årsskiftet. Av de 197 bussar som införskaffades till försöket behövs drygt 150 för att bedriva de utökningar av trafiken som SL beställt för 2007. Övriga ca 40 bussar kommer ej att utstrangeras då de kan användas för kommande trafikutökningar.

Kostnad

Investeringarna avseende BussPc och BussCom omfattar totalt ca 19 miljoner kr och har uteslutande finansierats av staten inom ramen för det avtal som upprättades mellan AB SL och Svenska staten 2004-07-08. SL har rätt att lösa dessa investeringar till restvärdet, vilket för BussPc och BussCom, med tillhörande utrustning, är beräknat till ca 15 miljoner kr.

Infartsparkeringar

Behovsanalys

Under 2004 och 2005 genomfördes även omfattande investeringar i nya infartsparkeringar med anledning av Stockholmsförsöket. Totalt omfattas 24 parkeringsplatser. Investeringarna har åstadkommit ca 1400 nya parkeringsplatser och ca 600 cykelparkeringar.

Antalet parkerade fordon har under perioden för Stockholmsförsöket ökat med 21 procent vilket motsvarar knappt 1200 fordon. SL har utifrån beläggningsgrad bedömt att 12 infartsparkeringar har ett så högt nyttjande att de inte bör avvecklas. Följande infartsparkeringar har en beläggningsgrad mellan 75-100 procent:

- Tullinge och Tumba station, Botkyrka
- Grindstuvägen/Gudöleden, Haninge
- Stuvsta station, Huddinge
- Kallhäll station, Järfälla
- Boo kommunalhus och Orminge centrum, Nacka
- Nykvarns station, Nykvarn
- Tyresö strand och Brakmarsvägen, Tyresö
- Ormsta, Vallentuna
- Tunagård station, Österåker

Kostnad

Investeringarna omfattar totalt ca 36 miljoner kr och har helt finansierats av staten inom ramen för det avtal som upprättades mellan SL och Svenska staten 2004-07-08. SL har rätt att lösa dessa investeringar till restvärdet, vilket för infartsparkeringarna är beräknat till ca 20,5 miljoner kr.

Återföring av biljettintäkter

Den utökade SL-trafiken, som tillkommit med anledning av försöket med trängselskatt, har medfört ett ökat SL-resande och ökade biljettintäkter.

Avtalet mellan AB SL och Svenska staten om finansiering av utökad trafik i samband med Stockholmsförsöket reglerar även hur SL:s - med anledning av försöket - ökade biljettintäkter skall beräknas och avräknas från de kostnader som SL haft för försöket. Parterna har kommit överens om en modell för hur dessa merintäkter skulle kunna beräknas. Modellen syftar till att bedöma till vilken del en resandeökning kan förklaras av försöket, och till vilken del en resandeökning förklaras av andra omständigheter.

Metoden som använts är en s.k. komponentanalysmodell som bryter ned olika omvärldsfaktorerers inverkan på SL-resandet. Viktigast av dessa faktorer är biljettpris, bensinpris, invånarantal, sysselsättning, handel, bilinnehav, vägutbyggnader, kollektivtrafikutbud, väder och helgdagar. Konsultföretaget Inregia AB har på SLs uppdrag simulerat hur resandet under perioden för Stockholmsförsöket skulle ha utvecklats utan statens insatser i form av utökad kollektivtrafik och trängselskatt.

Modellen har tidigare använts för att beräkna skillnaden mellan resandet med den utökade trafiken hösten 2005 och resandet under perioden med trängselskatt 2006 och låg till grund för SLs styrelses beslut om återföring av biljettintäkter för perioden augusti 2005 – juli 2006.

Resandet med SL har under perioden augusti – december 2006 ökat med ca 3,5 procent. Utifrån den nu genomförda analysen dras slutsatsen att 1,08 procent av resandeökningen kan förklaras av Stockholmsförsökets utökade trafik, resten beror på andra omvärldsfaktorer. Utan Stockholmsförsöket skulle resandet och därmed SLs biljettintäkter vara 1,08 procent lägre. Tillämpat på faktiska intäkter under perioden augusti – december 2006 ger detta ett belopp om 16 748 000 kr. Beloppet ligger i paritet med de uppskattningar som gjorts av SLs Försäljningsavdelning under året.

Finansiering och beslutsordning

Sammantaget innebär SLs utlösen från staten av depåer, BussPc- och BussCom-materiel samt infartsparkeringar en investering om drygt 100 miljoner kr.

I enlighet med de direktiv SL fått från ägaren, har all redovisning avseende Stockholmsförsöket hållits utanför budgetramarna. Av den investeringsprocess som gäller inom SLL framgår att beslut om investering utanför fastställd årlig investeringsplan skall fattas i särskild ordning. För sådana beslut som överstiger 25 miljoner kr gäller att beslutet ska underställas landstingsfullmäktige. SL:s styrelses beslut bör således villkoras av att ägaren godkänner investeringarna.

När det gäller finansieringen av investeringarna hemställs i första hand om att Stockholms läns landsting tillför SL de investeringsmedel som krävs. För det fall ägaren väljer att inte tillskjuta ytterligare medel, får i andra hand kostnaden för investeringarna försöka rymmas inom de normala variationer och tidsförskjutningar som kan uppkomma inom ramarna för fastställd investeringsbudget. I sista hand får den för SL gällande reinvesteringsplanen bli föremål för revision, enligt förslag som får föreläggas SLs styrelse för beslut.

Beträffande återföringen av biljettintäkter till staten kommer dessa att avräknas från SLs rätt till ersättning från staten för nedlagda kostnader i anledning av försöket.